

b) *Solvabilitatea patrimonială (Sp)* numită și rata autonomiei financiare, se calculează ca raport între capitalul propriu și capitalul total:

$$Sp = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Capital total}}$$

Se consideră că valoarea minimă acceptabilă a acestei rate este de 30%, iar nivelul său normal este de 50%.

FINANȚE PUBLICE

Bibliografie: Gh. Matei, M. Drăcea, R. Drăcea, N. Mitu - *Finanțe publice. Teorie, grile, aplicații*, Editura SITECH, Craiova, 2007, pag. 189 – 197; 202-204; 210-211

1. *Continutul impozitului și taxei*

Impozitul este o categorie financiară, cu caracter istoric, a cărei apariție și evoluție se împletește cu cea a statului și a relațiilor bănești.

DE REȚINUT: Impozitul reprezintă plata bănească, obligatorie, generală, definitivă și nereciprocă, efectuată de persoane fizice și juridice în favoarea bugetului de stat în cuantum și la termenele precis stabilite de lege, fără obligația din partea statului de a presta plătitorului un echivalent direct și imediat.

Analizând această definiție, se pot extrage câteva *caracteristici fundamentale ale impozitului*, sintetizate astfel:

- *impozitul este o plată bănească*, deși inițial, au existat impozite în natură, iar mai nou, în unele state există și alte modalități de plată (*caracterul pecuniar*);
- *impozitul este o prelevare impusă și încasată prin puterea de constrângere a statului (caracterul forțat)*;
- *impozitul este o prelevare impusă tuturor persoanelor fizice sau juridice care realizează venit dintr-o anumită sursă sau posedă un anumit gen de avere (caracterul universal)*;
- *sumele plătite cu titlu de impozit sunt nerambursabile (caracterul definitiv)*;
- *dreptul de a institui impozite îi aparține statului*, drept exercitat prin intermediul puterii legislative și uneori prin intermediul organelor locale ale puterii de stat (*caracterul juridic*);
- *impozitul, alături de alte surse, este utilizat pentru acoperirea cheltuielilor care se efectuează pentru satisfacerea nevoilor generale*, impozitele având, deci, o utilitate publică (*caracterul financiar*);

DE REȚINUT: Spre deosebire de impozit, **taxa** reprezintă, în general, suma de bani plătită de o persoană fizică sau juridică, pentru un serviciu prestat plătitorului de către stat sau instituțiile sale.

- *nu necesită existența unei contraprestații directe și imediate din partea statului (aspect ce deosebește esențial impozitele de taxe)*.

Noțiunea de taxă provine din limba greacă de la cuvântul “taxis” sau din limba franceză de la cuvântul “taxe” cu înțelesul de fixare impozit. *Nu se poate pune semnul egalității între costul serviciului efectuat de către stat sau instituțiile sale în favoarea persoanelor fizice și juridice și suma percepută cu titlu de taxă*. De regulă, *taxa conține pe lângă costul serviciului prestat și unele elemente de impozit*.

Impozitele îndeplinesc un **rol** care se manifestă pe plan financiar, economic și social, diferit de la o etapă de dezvoltare a economiei la alta.

Rolul cel mai important al impozitelor se manifestă pe **plan financiar**, în sensul că impozitele constituie mijlocul principal de procurare a resurselor bănești necesare acoperirii cheltuielilor publice. În țările dezvoltate din punct de vedere economic, prin intermediul impozitelor și taxelor se procură între 80-90% din totalul resurselor financiare necesare statului,

în timp ce, în țările în curs de dezvoltare aportul acestora reprezintă între 50-90% din totalul resurselor financiare publice.

Pe **plan economic**, rolul impozitelor se manifestă prin intermediul măsurilor pe care statul le ia de a interveni în activitatea economică cu ajutorul impozitelor. În acest sens impozitele pot fi folosite ca un instrument de stimulare sau de frânare a unei anumite activități, de creștere ori de reducere a producției sau consumului unui anumit produs, de stimulare sau de îngrijire a comerțului exterior etc. *Funcția intervenționistă a impozitelor* se manifestă, deci, în următoarele direcții:

- aceea de *a incita* (natalitatea, investițiile, asigurările, exportul etc.), prin exonerări, deduceri, restituiri de impozite etc.;

- aceea de *a inhiba* (consumul de produse dăunătoare sănătății, degradarea mediului, formarea de averi excesive etc.) prin suprataxarea asigurată de progresivitatea cotelor de impunere, accize, cote adiționale, monopoluri fiscale, ecotexe etc.;

- aceea de *a proteja* (anumite ramuri, sectoare sau produse autohtone) prin intermediul taxelor vamale.

DE REȚINUT: Spre deosebire de impozit, **taxa** reprezintă, în general, suma de bani plătită de o persoană fizică sau juridică, *pentru un serviciu prestat plătitorului* de către stat sau instituțiile sale.

Pe **plan social**, rolul impozitelor se manifestă în mai multe direcții dintre care menționăm: rolul lor de instrument de redistribuire a unei părți din produsul intern brut între clase și păături sociale, între persoanele fizice și juridice etc.

În literatura de specialitate din țările occidentale cu economie de piață este acreditată ideea despre existența unor **limite ale impozitelor**, diferite ca nivel de la o țară la alta și de la o perioadă la alta, limite determinate de dispersia gradului de fiscalitate din fiecare țară.

Limita impozitelor dintr-o anumită țară este influențată atât de factori externi sistemului de impunere, cât și de factori interni sau proprii sistemului de impunere.

Dintre **factorii externi sistemului de impunere** de care trebuie să se țină seama în fundamentarea nivelului fiscalității amintim:

a) *nivelul produsului intern brut pe locuitor* - de regulă limita impozitelor este mai ridicată când venitul pe locuitor este mai ridicat;

b) *nivelul fiscalității în alte țări* - capitalurile au tendința de a migra spre țările cu o fiscalitate mai scăzută;

c) *prioritățile stabilite de stat în ceea ce privește destinația veniturilor publice* - limita impozitelor este mai ridicată în cazul în care cheltuielile cu educația și sănătatea au o pondere mai ridicată în totalul cheltuielilor publice;

d) *natura instituțiilor publice* - limita impozitelor este mai redusă în țările cu organe de conducere ale statului alese în mod democratic comparativ cu aceea din statele cu regimuri totalitare.

Dintre **factorii proprii sistemului de impunere** amintim:

a) *progresivitatea cotelor de impunere* - impozitele au o pondere mai mare în produsul intern brut în țările în care progresivitatea cotelor de impunere este mai accentuată;

b) *modul de determinare a materiei impozabile* - este deosebit de important de cunoscut faptul dacă din venitul brut se acordă anumite reduceri pentru a se ajunge la venitul net sau impozabil;

c) corecțiile operate asupra cuantumului impozitului și alte facilități fiscale acordate contribuabililor.

2. Elementele impozitului

Cu prilejul instituirii unui nou impozit trebuie să se precizeze o serie de elemente din care să rezulte în sarcina cui cade impozitul respectiv, cuantumul acestuia, modul de așezare și percepere, căile de urmărire în caz de neplată, sancțiunile pentru încălcarea prevederilor legale.

Precizarea expresă a acestor elemente este necesară atât pentru contribuabil, pentru a ști cât are de plătit și când trebuie să plătească, cât și pentru organele fiscale, care trebuie să stabilească, să perceapă și să urmărească încasarea impozitelor.

Elementele impozitului, întâlnite în teoria și practica financiară, sunt sintetizate astfel:

Subiectul impozitului sau plătitorul este persoana fizică sau juridică obligată prin lege la plata acestuia. În cazul impozitului pe salarii, subiect al impozitului este orice persoană fizică care realizează un venit sub forma de salariu, în cazul impozitului pe profit subiectul (plătitorul) este agentul economic etc. În practica financiară subiectul impozitului mai este numit și contribuabil.

Supportatorul (destinatarul) impozitului este persoana care suportă efectiv impozitul. De regulă, persoana care plătește impozitul este aceea care îl și suportă. Sunt situații, însă, când supportatorul impozitului este o altă persoană decât subiectul. Este posibilă această situație deoarece, prin diverse căi și mijloace, într-o măsură mai mică sau mai mare, unele impozite plătite de persoane fizice sau juridice pot fi transpuse în sarcina altor persoane. Se ajunge astfel la fenomenul repercusiunii impozitelor.

Obiectul impunerii este reprezentat de *materia supusă impunerii*. În calitate de obiect al impozitului pot apărea, după caz, venitul, averea iar uneori și cheltuielile.

- în cazul impozitelor directe, venitul și averea apar în calitate de obiect al impunerii. Astfel, în cazul impozitului pe salariu obiectul impozitului îl constituie salariul și alte drepturi de personal, la impozitul pe profit - profitul obținut de agentul economic, la impozitul pe donații (succesiuni)
- bunurile mobile și imobile care fac obiectul donației (succesiunii);
- în cazul impozitelor indirecte, obiectul impunerii îl constituie produsul care face obiectul vânzării, serviciul prestat sau lucrarea executată, bunul importat sau exportat etc.

Sursa impozitului arată din ce anume se plătește impozitul: din venit sau din avere.

- veniturile ca sursă a impozitului pot îmbrăca mai multe forme: salariu, profit, dividende etc.; în cazul impozitului pe venit, *sursa impozitului coincide în toate cazurile cu obiectul impunerii*.
- averea poate să apară fie sub forma de capital (în cazul acțiunilor emise de societățile de capital), fie sub formă de bunuri (mobile și imobile); la impozitele pe avere, de regulă, *sursa nu coincide cu obiectul impunerii*, pentru că impozitul se plătește din venitul realizat de pe urma averii respective și numai în situații excepționale se întâmplă ca impozitul să fie plătit direct din avere.

Unitatea de impunere este reprezentată de unitatea de măsură în care se exprimă obiectul impozabil. La impozitul pe salarii unitatea de impunere este unitatea monetară, la impozitul pe clădiri - metrul pătrat de suprafață utilă, la impozitul funciar - hectarul etc.

Cota impozitului este reprezentată de impozitul aferent unei unități de impunere. Cota impozitului (cota de impunere) poate fi *fixă*, când impozitul aferent unității de impunere apare ca o mărime invariabilă, sau *procentuală* (proporțională, progresivă sau regresivă). Cota de impunere se poate exprima deci în mărimi absolute sau în mărimi relative.

Asieta (modul de așezare a impozitului) reprezintă măsurile care se iau de organele fiscale pentru stabilirea fiecărui subiect impozabil, a mărimii obiectului impozabil și a cuantumului impozitului datorat statului.

Termenul de plată - indică data la care sau intervalul de timp în interiorul căruia subiectul impozitului trebuie să-și achite obligația față de bugetul statului. Momentul în care plata unui venit bugetar devine exigibilă nu coincide întotdeauna cu cel al nașterii obligației plătitorului față de buget.

Obligația plătitorului apare, de regulă, în momentul în care el a intrat în posesia obiectului impozabil și numai stingerea obligației are loc la termenul de plată. Neachitarea impozitului până la termenul stabilit prin lege, atrage după sine și obligația contribuabilului de a plăti și majorările de întârziere. Prin normele în vigoare sunt prevăzute și alte sancțiuni care se aplică contribuabililor în caz de neplată a obligațiilor față de bugetul statului, cum sunt: poprirea, executarea silită etc.

3. Clasificarea impozitelor

Impozitele instituite în majoritatea statelor lumii sunt caracterizate prin eterogenitatea lor determinată de deosebirile care privesc atât trăsăturile de formă, cât și de conținut. Pentru a observa mai ușor efectele diferitelor categorii de impozite pe plan economic, social și politic, se impune cu necesitate gruparea acestora pe baza unor criterii științifice.

1. După principalele trăsături de fond și de formă, impozitele se împart în:

- a. *impozite directe;*
- b. *impozite indirecte.*

Aceasta este cea mai importantă grupare a impozitelor, atât din punct de vedere teoretic, cât și din punct de vedere practic.

a. Impozitele directe se stabilesc *nominal* în sarcina unor persoane fizice și/sau juridice, în funcție de veniturile și/sau averea acestora și pe baza cotelor de impozit prevăzute de lege. Ele se încasează direct de la contribuabili la anumite termene dinainte stabilite. În funcție de criteriile care stau la baza așezării lor, impozitele directe se pot grupa în impozite reale și impozite personale.

Impozitele reale se caracterizează prin aceea că se stabilesc în legătură cu anumite obiecte materiale (de exemplu pământul, clădirile, fabricile, magazinele etc.) făcându-se abstracție de situația personală a subiectului impozabil. Ele mai sunt denumite și *impozite obiective* sau pe produs, deoarece se așază asupra produsului sau venitului brut al obiectului impozabil, fără a se ține cont de situația subiectului impozabil.

Impozitele personale țin cont, în primul rând, de situația personală a subiectului impozabil, motiv pentru care se mai numesc și *impozite subiective*.

În raport de materia impozabilă vizată, impozitele personale îmbracă forma impozitelor pe venit (care pot fi impozite pe venitul persoanelor fizice și impozite pe venitul persoanelor juridice) și impozitelor pe avere (impozite asupra averii propriu-zise; impozite pe circulația averii; impozite pe creșterea averii).

b. Impozitele indirecte nu se stabilesc direct și *nominativ* asupra subiectului impozabil, ci se așază asupra vânzării bunurilor (de consum, de lux etc.) și serviciilor (de transport, hoteliere, spectacole etc.). Dacă impozitele directe vizează venitul și/sau averea, impozitele indirecte vizează cheltuirea acestora. După formele de manifestare, impozitele indirecte pot fi grupate astfel: taxe de consumație sau accize, monopoli fiscale, taxe vamale și taxe de înregistrare și de timbru.

2. După obiectul impunerii deosebim:

- *impozite pe venit;*
- *impozite pe avere;*
- *impozite pe cheltuieli.*

Dacă impozitele pe venit și impozitele pe avere vizează existența acestora, impozitele pe cheltuieli vizează tocmai cheltuirea veniturilor și a averilor.

3. După scopul urmărit la introducerea lor, impozitele se grupează în:

- *impozite financiare (cu caracter fiscal);*
- *impozite cu caracter de ordine.*

Impozitele financiare sunt instituite în vederea realizării de venituri pentru acoperirea cheltuielilor statului. În această categorie se includ: impozitele pe venit, taxele de consumație ș.a.

Impozitele de ordine sunt introduse, în primul rând, pentru limitarea unei acțiuni sau în vederea atingerii unui țel care nu are caracter fiscal. Astfel, prin instituirea unor taxe ridicate la vânzarea băuturilor alcoolice și a tutunului se urmărește limitarea consumului acestora având în vedere efectul lor nociv asupra organismului uman.

4. După frecvența cu care se încasează la bugetul statului, impozitele pot fi:

- *permanente,* când se încasează periodic (de regulă anual) la bugetul statului;
- *incidentale* sau *întâmplătoare,* când se instituie și se încasează o singură dată (de exemplu impozitul pe substanța averii sau pe câștigul excepțional de război).

5. După aria de cuprindere a materiei impozabile, deosebim:

- *impozite analitice;*
- *impozite sintetice.*

Impozitul analitic este un impozit așezat asupra elementelor unui patrimoniu sau asupra unei operații izolate, respectiv asupra unei singure categorii de venit denumită *cedulă*.

Impozitul sintetic este așezat asupra unui ansamblu de operațiuni sau de venituri și constă în impunerea acestui ansamblu de operațiuni sau de venituri o singură dată.

Impozitul analitic este cel mai adesea așezat în cote proporționale, pe când impozitul sintetic este stabilit, de regulă, în cote progresive. Impozitele sintetice sunt cele mai neutre, din punct de vedere economic, și au un randament fiscal mai bun decât impozitele analitice.

6. După instituția care le administrează, în *statele de tip federal* întâlnim: impozite federale, impozite ale statelor (provinciilor) membre ale federației și impozite locale, iar în *statele de tip unitar* deosebit: impozite ale administrației centrale de stat și impozite ale colectivităților locale.

Impozitele mai pot fi grupate și după *alte criterii*, astfel:

- *după modul de așezare* (impozite specifice și impozite ad-valorem);
- *după tipul cotelor de impunere utilizate* (impozite proporționale, impozite progresive, impozite regresive);
- *după modul de stabilire al sarcinii fiscale* (impozite de repartiție și impozite de cotitate) etc.

4. Principiile de politică financiară

Din punct de vedere al politicii financiare, la introducerea unui nou impozit, se urmărește ca acesta să se caracterizeze printr-un **randament fiscal ridicat, să fie stabil și elastic**. De asemenea, în cadrul principiilor de politică financiară se urmăresc și **aspecte legate de tipul și numărul impozitelor** utilizate de stat pentru procurarea veniturilor sale.

Pentru ca un impozit să aibă un **randament fiscal ridicat** se cer a fi îndeplinite mai multe **condiții**, și anume:

a) impozitul să aibă un caracter universal, adică să fie plătit de toate persoanele fizice și/sau juridice care obțin venituri din aceeași sursă sau posedă același gen de avere. Universalitatea impozitului presupune, în aceeași măsură, ca întreaga materie impozabilă (totalitatea veniturilor realizate sau toată averea pe care o posedă) a unei persoane să fie supusă impunerii;

b) este necesar să nu existe posibilități, legale sau nelegale, de sustragere de la impunere a unei părți din materia impozabilă;

c) volumul cheltuielilor legate de așezarea și perceperea impozitului să fie cât mai redus.

DE REȚINUT: Aceste cerințe sunt raționale, dar, *practic, sunt greu de realizat cumulativ*. Ele sunt realizabile întocmai numai în cazul impozitului pe salarii. La celelalte impozite, existând posibilități de sustragere de la impunere a unei părți din materia impozabilă, aceste cerințe nu pot fi realizate integral.

Un impozit poate fi considerat **stabil**, dacă *nu este influențat, într-un sens sau altul, de mutațiile de ordin conjunctural ale ciclului economic*. Altfel spus, randamentul unui impozit considerat stabil nu trebuie să sporească concomitent cu creșterea volumului producției și a veniturilor în perioadele favorabile ale ciclului economic și nici să scadă în perioadele de criză și depresiune ale ciclului economic.

În ceea ce privește **elasticitatea impozitului**, aceasta presupune ca *impozitul să poată fi adaptat în permanență necesităților de venituri ale statului*. Astfel, dacă se înregistrează o creștere a cheltuielilor bugetare este necesar ca impozitul să poată fi majorat corespunzător și invers. Realitățile bazate pe practica fiscală, au demonstrat că, de regulă, elasticitatea impozitului acționează mai ales în sensul majorării încasărilor din impozit.

Legat de **felul și numărul impozitelor** utilizate pentru procurarea veniturilor necesare statului, s-au conturat *două concepții*:

- una susține că este suficient *un singur impozit reprezentativ*;

- cealaltă susține *necesitatea instituirii și perceperii mai multor impozite*.

Ideea cu utilizarea unui singur impozit s-a întâlnit la fiziocrați, care s-au pronunțat pentru introducerea unui impozit funciar unic, iar mai târziu, odată cu dezvoltarea industriei au apărut și păreri privind instituirea unui impozit unic asupra materiilor prime sau energiei care să înlocuiască toate impozitele stabilite pe baza declarației contribuabilului. Acest impozit conceput a fi perceput asupra unor produse (hidrocarburi, electricitate, cărbuni) se considera că ar evita cheltuielile de încălzire pe care le presupun celelalte impozite și ar evita evaziunea fiscală. În același timp se susținea că instituirea unui astfel de impozit ar merge în întâmpinarea progresului tehnic, deoarece cantitatea de energie consumată crește pe măsură ce se dezvoltă industria.

A existat și propunerea instituirii unui nou sistem de impozite concretizat într-un impozit anual direct, cu rate variabile, calculat asupra valorii reale a capitalului fizic și asupra bunurilor de consum durabile. Din punct de vedere al autorului (George Bernard – O propunere drastică pentru reforma fiscală, referat prezentat la cel de-al XXXV-lea Congres al Institutului Internațional de Finanțe Publice, Biblioteca tehnică a Ministerului Finanțelor, 1979) acest impozit ar reprezenta următoarele avantaje:

- posibilitatea unui control public;
- problemele capitalului fizic sunt mult mai bine studiate;
- ratele impozitului pe ramuri pot fi ajustate în funcție de unele criterii economice, sociale, politice, tehnologice, sociologice;
- sistemul de impozitare este mai ieftin.

În elaborarea acestei propuneri, autorul ei a avut în vedere faptul că toate impozitele existente în prezent sunt în final reflectate în prețuri, apreciind că nu este eficient să se stabilească impozit pe venit. În același timp, se consideră că prin introducerea acestui impozit veniturile publice nu vor mai fi calculate pe baza fluxurilor monetare, ci pe baza mijloacelor productive (prin acestea autorul înțelegând orice mijloc care face mai productivă activitatea omului), iar impunerea bazată în special pe factorul muncă ar fi inadecvată, considerând că este mai eficient și mai just ca ea să se bazeze pe munca trecută, pe factorul capital. Prin aplicarea unui astfel de impozit, prețurile bunurilor și serviciilor vor avea o structură diferențiată, și anume: bunurile necesare existenței, produse și distribuite în masa de industria automatizată și computerizată, vor fi mai ieftine, suportând numai impozitul pe echipamentul necesar producerii, transportului, depozitării și vânzării acestora; bunurile durabile, incluzând munca de înaltă calificare vor fi mai scumpe, purtând atât impozitul asupra echipamentului productiv, cât și impozitul asupra folosirii echipamentului personal (colectat ca impozit în momentul vânzării) determinat în funcție de durata de viață a bunului; bunurile de lux, produse manual în cantități mici vor fi foarte scumpe datorită impozitului asupra uneltelor de muncă, impozitul asupra utilizării lor ca echipament individual, cât și pentru motivul că fiind produse manual vor include un venit mare și vor fi foarte rare.

Idei de genul celor menționate mai sus n-au fost transpuse în practică, în toate statele utilizându-se o multitudine de impozite în funcție de condițiile economice, politice și sociale existente în fiecare țară.

Complexitatea vieții economice și sociale actuale, diversitatea surselor de venit și a formelor pe care le îmbracă averea, multitudinea de cerințe de ordin financiar, economic și social la care trebuie să răspundă impozitele în perioada contemporană, face ca majoritatea specialiștilor să recomande *utilizarea unui sistem pluralist de impozite*, și toate statele aplică, în diferite variante, acest sistem.

5. Criteriile de impunere

Criteriile de impunere încearcă să rezolve problema (de natură politică) autorităților fiscale ce sunt îndreptățite să impună veniturile obținute sau averea deținută de contribuabili din/în mai multe state.

În funcție de interesele fiecărui stat în stimularea sau frânarea unor activități aducătoare de venituri și *ținându-se cont de acordurile încheiate între state*, în practica fiscală internațională se întâlnesc următoarele criterii de impunere:

- criteriul originii veniturilor (teritorialității);
- criteriul domiciliului (rezidenței);
- criteriul naționalității (cetățeniei).

DE REȚINUT: De regulă, acest criteriu se utilizează de țările în curs de dezvoltare interesate să impună veniturile realizate sau averea situată pe teritoriul lor.

În conformitate cu **criteriul originii veniturilor (teritorialității)**, impunerea se efectuează de către organele fiscale din țara pe al cărei teritoriu s-au realizat veniturile sau averea, făcându-se abstracție de naționalitatea sau reședința beneficiarilor de venituri.

DE REȚINUT: De regulă, acest criteriu este promovat de țările dezvoltate din punct de vedere economic, deoarece sunt frecvente situațiile când persoanele fizice sau juridice domiciliare aici, realizează venituri sau dețin averi pe teritoriul altor state.

Potrivit **criteriului domiciliului (rezidenței)** impunerea veniturilor și a averii se efectuează de către autoritatea fiscală din țara căreia îi aparține rezidentul, fără a se ține cont dacă veniturile sau averea care fac obiectul impunerii sunt obținute, respectiv se află pe teritoriul aceluia stat sau în afara acestuia.

Conform **criteriului naționalității (cetățeniei)**, un stat impune rezidenții săi, care realizează venituri sau posedă avere din (în) statul respectiv, indiferent dacă ei locuiesc sau nu în țara lor.

Prin aplicarea acestui criteriu, statul urmărește ca veniturile și averea realizate (situate) pe teritoriul său de către rezidenții săi, care din diferite motive locuiesc o perioadă într-o altă țară, să fie impuse de organele sale fiscale.

Aplicarea unuia sau altuia dintre aceste criterii este o opțiune ce aparține fiecărui stat, dar trebuie avute în vedere și *acordurile încheiate între state pentru evitarea dublei impuneri* fiscale internaționale. Aceasta întrucât, modul în care sunt aplicate aceste criterii poate conduce la apariția dublei impuneri.

GESTIUNEA FINANCIARĂ A ÎNTREPRINDERII

1. Structura capitalului întreprinderii (Sichigea N., Giurcă Vasilescu L.- Gestiunea financiară a întreprinderii. Teorie și aplicații, Ed. Universitaria, Craiova, 2007, pag. 39-49)

Capitalul întreprinderii, după natura lui se împarte în:

- capital real;
- capital fictiv (financiar).

Capitalul real este cel care își găsește reflectarea în bilanțul întreprinderii, materializat după sursele de proveniență în pasiv sau după modalitățile de folosință, în activ;

Capitalul fictiv sau financiar care este determinat de capitalul real ca urmare a modului de circulație al instrumentelor prin care se constituie (acțiuni, obligațiuni) sau instrumentelor prin care este utilizat (titluri de credit sau efecte comerciale: cambii, bilete la ordin, cec-uri, etc.). Prin modul de negociere a acestor instrumente pe piața capitalurilor se înregistrează fie un câștig de capital determinat de diferența între cursul de vânzare și cel de cumpărare în cazul acțiunilor sau obligațiunilor ca titluri de reflectare a capitalului real (capital social sau credite pe termen mediu și lung), fie o stingere succesivă de obligații determinată de un act comercial inițial, caz în care se comportă ca și capitalul lichid în cazul efectelor comerciale andosate pe piață.

Schematic, capitalul real al întreprinderii este reflectat în bilanț ca în figura următoare:

După modalitățile de folosință		După sursele de constituire			
I. Active imobilizate	Imobilizări necorporale	1.1. Capital social	I. Capital		
	Imobilizări corporale				